

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ ФОРМИ ОДНОРАЗОВОГО
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
№ 10-ЗЕЗ (СОПІ) "ОБСТЕЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ СТАНОМ НА 31.12.2009
ЗА ПРОГРАМОЮ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ"**

1. Основні положення

Форма одноразового державного статистичного спостереження № 10-зез (СОПІ) "Обстеження прямих іноземних інвестицій в Україні станом на 31.12.2009 за програмою Міжнародного валютного фонду" (далі – форма) призначена для збору інформації щодо наявних обсягів прямих інвестицій між підприємством-резидентом та іноземним інвестором, який прямо чи опосередковано володіє 10-ма або більше відсотками капіталу, а також між підприємством-резидентом та сестринським підприємством, що розташоване за кордоном.

Рекомендації щодо заповнення форми одноразового державного статистичного спостереження № 10-зез (СОПІ) "Обстеження прямих іноземних інвестицій в Україні станом на 31.12.2009 за програмою Міжнародного валютного фонду" про прямі іноземні інвестиції в Україну підготовлено на основі Керівництва зі скоординованого обстеження прямих інвестицій МВФ, що узгоджується з вимогами щодо обліку прямих інвестицій, викладеними в нових редакціях "Стандартного визначення прямого іноземного інвестування" Організації економічного співробітництва та розвитку та "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" МВФ.

1.1. Визначення термінів

Терміни в цих Рекомендаціях уживаються в такому значенні:

Зворотні інвестиції – це інвестиції резидентського підприємства прямого інвестування у свого прямого інвестора за умови, що їхня частка складає менше 10% статутного капіталу прямого інвестора-нерезидента.

Кінцевий контролюючий інвестор – це підприємство, що контролює безпосереднього прямого інвестора підприємства прямого інвестування. Кінцевий контролюючий інвестор визначається шляхом поступового розгляду (знизу вгору) ланцюгів відносин контролю (понад 50 відсотків), починаючи від безпосереднього прямого інвестора до досягнення

підприємства, на яке не поширюється контроль його наступного прямого інвестора.

Місцева група підприємства прямого інвестування складається з підприємства-резидента, 10 або більше відсотків статутного капіталу якого прямо належить іноземному інвестору, та інших підприємств-резидентів, що знаходяться під впливом або контролем цього підприємства, і в яких прямий іноземний інвестор опосередковано володіє 10-ма або більше відсотками статутного капіталу.

Уважається, що підприємство знаходиться під впливом інвестора, якщо частка останнього у статутному капіталі підприємства складає від 10 до 50 відсотків. Підприємство знаходиться під контролем (вирішальним впливом) інвестора, якщо останній володіє понад 50 відсотками статутного капіталу цього підприємства.

Підприємство прямого інвестування – підприємство-резидент, у статутному капіталі якого нерезиденту прямо чи опосередковано належить 10 або більше відсотків.

Прямий інвестор – нерезидент (підприємство-нерезидент або фізична особа-нерезидент), який прямо чи опосередковано володіє 10-ма або більше відсотками статутного капіталу резидентського підприємства.

Сестринські підприємства – підприємства вважаються сестринськими, якщо вони мають спільного прямого інвестора, є резидентами різних економік, але не володіють 10 або більше відсотками участі у статутному капіталі одне одного.

1.2. Схеми, що ілюструють терміни

Місцева група підприємства прямого інвестування

Схема 1.1.

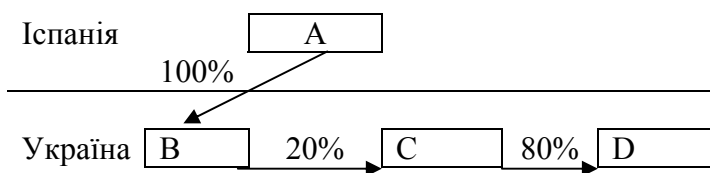
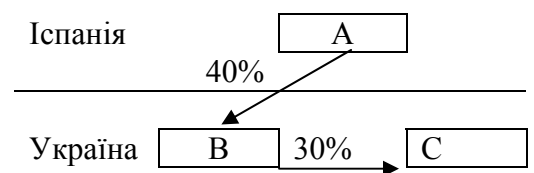

Схема 1.2.

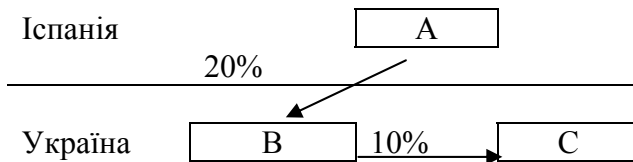

На схемі 1.1. підприємство A є безпосереднім прямим інвестором для підприємства B, підприємство A опосередковано володіє підприємством C ($100\% \cdot 20\% / 100 = 20\%$) та підприємством D ($100\% \cdot 20\% \cdot 80\% / 10000 = 16\%$). Підприємства B, C та D є місцевою групою.

На схемі 1.2. підприємство A є прямим інвестором підприємства B, підприємство B володіє 30% статутного капіталу підприємства C, інвестор A опосередковано володіє C ($40\% \cdot 30\% / 100 = 12\%$). Підприємства B та C є місцевою групою.

Підприємства, що не належать до місцевої групи

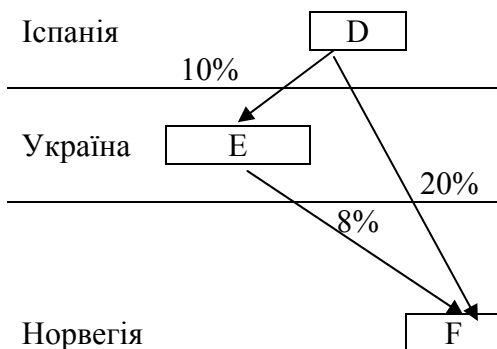
Схема 1.3.

На схемі 1.3. підприємство А є безпосереднім прямим інвестором підприємства В, але підприємство А опосередковано не володіє підприємством С ($20\% \cdot 10\% / 100 = 2\%$), тому В та С не є місцевою групою, хоча В впливає на С.

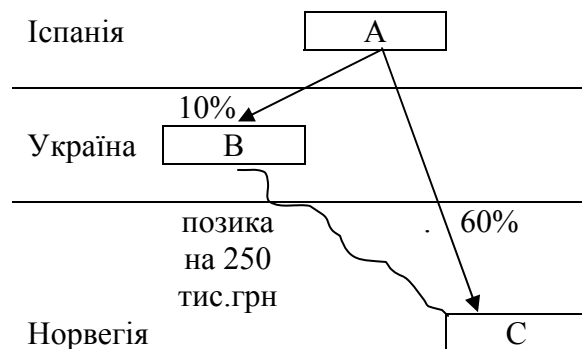
Сестринські підприємства

Схема 1.4.

На схемі 1.4 підприємство Д є прямим інвестором для підприємств Е та Ф (володіє 10% та 20% статутного капіталу кожного), і оскільки підприємство Е внесло інвестицію до статутного капіталу підприємства Ф у розмірі менше ніж 10%, підприємства Е та Ф є сестринськими підприємствами.

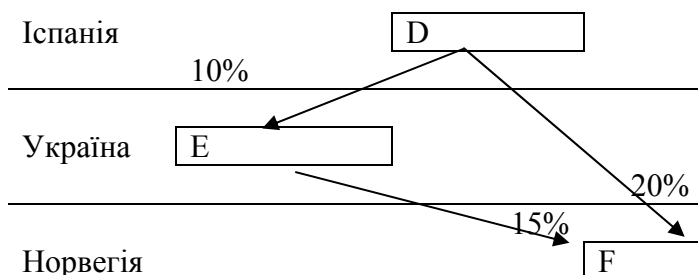
Схема 1.5.

На схемі 1.5 підприємство А є прямим інвестором для підприємств В та С (володіє 10% та 60% статутного капіталу кожного). Підприємство В надало позичку підприємству С. Підприємства В та С не є прямими інвесторами одне одного, але є сестринськими.

Підприємства, що не належать до сестринських

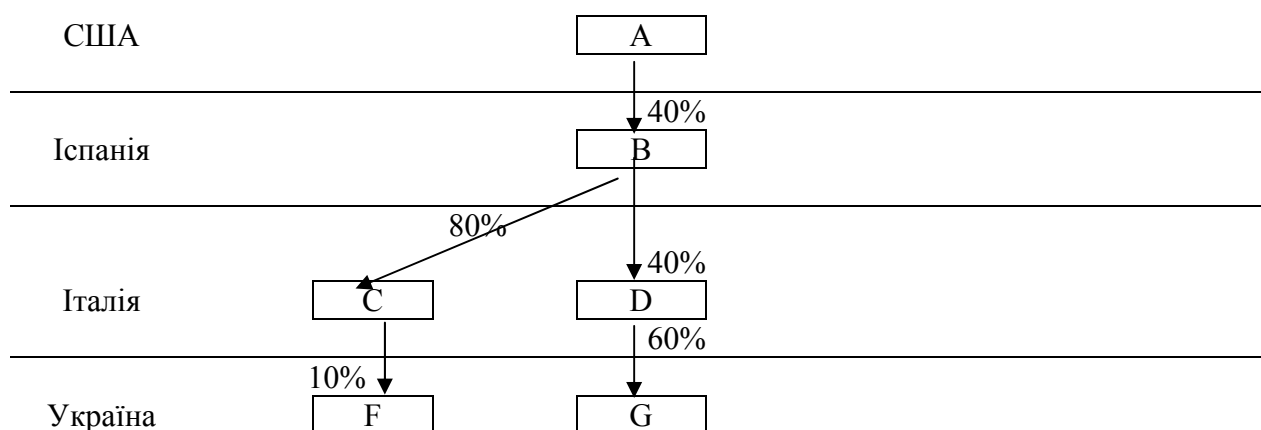
Схема 1.6.

На схемі 1.6 підприємство D є прямим інвестором для підприємств E та F (володіє 10% та 20% статутного капіталу кожного). Але оскільки підприємство E здійснило інвестиції до статутного капіталу підприємства F у розмірі 15%, підприємство E є прямим інвестором для F, тому підприємства E та F не є сестринськими.

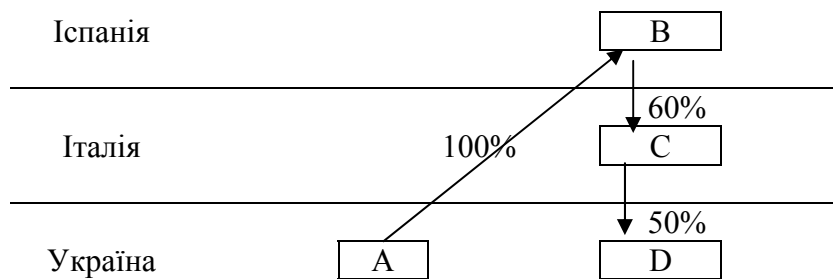
Кінцевий контролюючий інвестор

Схема 1.7.

Кінцевий контролюючий інвестор для підприємства прямого інвестування (наприклад для F на схемі 1.7) визначається шляхом поступового розгляду (знизу вгору) ланцюгів взаємозв'язків між підприємствами, починаючи від безпосереднього прямого інвестора підприємства F: від C до B та від B до A. Кінцевим контролюючим інвестором для підприємства F є підприємство B, оскільки підприємство B не контролюється наступним прямим інвестором A (підприємству A належить менше 50% капіталу підприємства B).

Кінцевий контролюючий інвестор для підприємства прямого інвестування G визначається шляхом поступового розгляду ланцюгів взаємозв'язків між підприємствами: від D до B та від B до A. Кінцевим контролюючим інвестором для підприємства G є підприємство D, оскільки D не контролюється B.

Схема 1.8.

На схемі 1.8 українське підприємство D є підприємством прямого інвестування. Для підприємства D розглядаються ланцюги безпосередніх взаємозв'язків: від C до B та від B до A.

Кінцевим контролюючим інвестором для українського підприємства D є українське підприємство A.

2. Рекомендації щодо заповнення форми

Форма одноразового державного статистичного спостереження № 10-зез (СОПІ) "Обстеження прямих іноземних інвестицій в Україні станом на 31.12.2009 за програмою Міжнародного валютного фонду" заповнюється підприємствами-резидентами:

- які мають не менше 10 відсотків іноземних інвестицій у загальному обсязі статутного капіталу підприємства або не менше 10 відсотків голосів нерезидента в управлінні підприємством, отриманих за рахунок створення або придбання українських підприємств (їх нерухомого чи рухомого майна, нематеріальних активів, акцій та інших цінних паперів, що дають право на участь у капіталі);

- що отримали іноземні інвестиції в результаті укладення концесійних договорів та договорів про спільну інвестиційну діяльність.

Форма також подається філіями та представництвами закордонних компаній в Україні.

У формі наводиться інформація щодо наявних обсягів:

- прямих іноземних інвестицій, що вкладені у вітчизняне підприємство прямого інвестування та в підприємства його місцевої групи;

- зворотного інвестування українським підприємством свого прямого інвестора;

- інвестування між вітчизняним підприємством прямого інвестування та його сестринськими компаніями за кордоном.

Підприємством, що отримало прямі інвестиції від інвесторів з різних країн, наводяться дані за кожною країною окремо. Якщо інвестиції здійснені двома або більше нерезидентами з однієї країни, дані за цими інвесторами наводяться сумарно.

Підприємством прямого інвестування надаються дані щодо отриманих обсягів прямих іноземних інвестицій, а також про обсяги прямих інвестицій підприємств, що входять до його місцевої групи.

Інформація у звіті наводиться станом на 31.12.2009 року.

Обсяги інвестицій наводяться в **тис.грн.** з одним десятковим знаком, окремо за кожною країною. Якщо окремі зобов'язання й активи підприємства-резидента виражені не в національній валюті, вони переводяться підприємством у національну за валютним курсом на 31.12.2009.

При заповненні форми використовуються первинні документи, реєстри синтетичного й аналітичного обліку, план рахунків і положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені відповідними нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України.

2.1. Рекомендації щодо заповнення розділу I "Інвестиції підприємства прямого інвестування та підприємств його місцевої групи"

У підрозділі 1.1 розділу I наводиться перелік підприємств, що входить до місцевої групи підприємства прямого інвестування.

У підрозділі 1.2 за графами 1-3 наводиться інформація щодо зобов'язань підприємства за інструментами участі в капіталі та борговими зобов'язаннями перед прямими інвесторами або/та вимог до прямих інвесторів за кожною країною окремо.

У рядку 01 наводяться дані про загальний обсяг капіталу закордонного партнера в підприємстві та місцевій групі підприємства-резидента. Дані наводяться з урахуванням переоцінки активів підприємства.

Дані рядка 01 за всіма відповідними графами дорівнюють сумі рядків 02 та 03.

У рядку 02 наводиться капітал нерезидента в підприємстві прямого інвестування, в якому він прямо, а не опосередковано, володіє 10 або більше відсотками капіталу.

У рядку 02.1 наводяться внески нерезидента до статутного, пайового капіталу та інший вкладений капітал у вигляді грошових внесків, акцій, рухомого та нерухомого майна, нематеріальних активів тощо. За цим рядком також відображаються інвестиції, що надійшли в результаті укладення концесійних договорів та договорів про спільну інвестиційну діяльність.

У рядку 02.2 наводиться сума резервного капіталу відповідно до частки інвестора-нерезидента в статутному або пайовому капіталі підприємства-резидента, що розраховується на підставі даних фінансової звітності за ф. №1 "Баланс".

Наприклад. Частка участі прямого іноземного інвестора в статутному капіталі підприємства-резидента становить 30%. Згідно з даними ф. №1 "Баланс" вартість резервного капіталу підприємства-резидента на кінець звітного року становить 100 тис.грн. У рядку 02.2 звіту наводиться вартість резервного капіталу в розмірі 30 тис.грн. ($100 \text{ тис.грн} * 30\% / 100 = 30 \text{ тис.грн}$).

У рядку 03 наводиться капітал нерезидента в статутному та пайовому капіталі підприємств, що входять до місцевої групи підприємства-резидента прямого інвестування.

Дані наводяться відповідно до частки опосередкованої участі підприємства-нерезидента у статутному капіталі підприємств місцевої групи.

Наприклад. Частка участі прямого іноземного інвестора в статутному капіталі підприємства-резидента становить 40%. При цьому підприємству прямого інвестування належить 30% статутного капіталу іншого підприємства-резидента (30 тис.грн., при загальному розмірі статутного капіталу 100 тис.грн.). Підприємством прямого інвестування (що звітує) у рядку 03 наводяться обсяги опосередкованого володіння прямого іноземного інвестора підприємством-резидентом місцевої групи у розмірі 12 тис.грн. ($40\% \cdot 30\% / 10000 \cdot 100 \text{ тис.грн.} = 12 \text{ тис.грн.}$). Якщо прямими інвесторами підприємства-резидента є декілька іноземних інвесторів із різних країн, то наведений вище алгоритм розрахунку проводиться по кожній з країн окремо. Отримані результати наводяться у відповідних графах рядка 03.

У рядку 04 наводяться дані щодо здійснених зворотних інвестицій (складають менше 10% статутного, пайового капіталу іноземного підприємства-інвестора).

У рядку 05 наводяться дані щодо обсягів заборгованості за кредитами та позиками, які отримані від прямих інвесторів-нерезидентів, включаючи прострочені суми за основною сумою кредиту та за простроченими платежами (процентні, комісійні та інші платежі, пеня). До даних рядка включаються також обсяги фінансового лізингу, наданого прямим інвестором.

Кредити та позики, отримані банками, у тому числі залучені на умовах субординованого боргу, не класифікуються як "прямі інвестиції" та не наводяться у формі.

У рядку 06 наводяться дані щодо обсягів кредитів та позик, наданих підприємством-резидентом прямого інвестування своєму прямому інвестору, включаючи прострочені суми за основною сумою кредиту та за простроченими платежами (процентні, комісійні та інші платежі, пеня). До даних рядка включаються також обсяги фінансового лізингу, наданого прямому інвестору.

У рядку 07 наводяться дані щодо кредиторської заборгованості: зобов'язання перед прямими інвесторами за отриманими, але не сплаченими товарами, роботами, послугами або за отриманими авансами у рахунок майбутніх поставок продукції.

У рядку 08 наводяться дані щодо дебіторської заборгованості: вимоги до прямих інвесторів-нерезидентів за наданими, але не сплаченими товарами, роботами, послугами або за наданими авансами у рахунок майбутніх поставок продукції.

У рядках 09 та 10 наводяться дані щодо зобов'язань перед прямим інвестором-нерезидентом та вимог до прямого інвестора-нерезидента за

іншими видами боргових інструментів, зокрема борговими цінними паперами (векселі, облігації, депозитні сертифікати тощо).

Підприємствами-резидентами, що класифікуються як фінансові посередники (zareєстровані за кодом виду економічної діяльності 65) і мають боргові зобов'язання/вимоги до фінансових посередників-нерезидентів, заповнюють лише рядки 07 та 08.

Похідні фінансові інструменти не враховуються у складі прямих інвестицій.

У довідці за рядком 20 наводиться частка участі іноземних інвесторів у статутному капіталі українського підприємства за країнами їх походження. Якщо підприємство має декілька інвесторів, то у відповідній графі наводиться загальна сума часток участі інвесторів у статутному капіталі за цією країною, а частка участі кожного інвестора у статутному капіталі наводиться за рядками 20.1-20.3.

2.2. Рекомендації щодо заповнення розділу II

"Взаємовідносини між сестринськими компаніями / або Зобов'язання та вимоги за інструментами участі в капіталі сестринської компанії та боргові зобов'язання"

Розділ II заповнюється підприємствами-резидентами, у яких є зобов'язання перед сестринськими підприємствами за кордоном або вимоги до них.

У підрозділі 2.2 наводиться інформація щодо місцезнаходження кінцевого контролюючого інвестора.

У підрозділі 2.3 за рядками 30-39 наводяться дані щодо зобов'язань/вимог за капіталом підприємства-резидента по відношенню до сестринської компанії за кордоном та щодо зобов'язань/вимог за борговими інструментами. Заповнення показників здійснюється відповідно до рекомендацій, наведених для підрозділу 1.2 цієї форми.

У підрозділі 2.4 за рядками 4.1 та 4.2 відповідно наводиться частка участі підприємства-резидента у статутному капіталі сестринської компанії (або сестринських компаній якщо їх декілька) та частка участі сестринської компанії/сестринських компаній у статутному капіталі підприємства-резидента (якщо така участь існує).